

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 474/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť P. J., Prešov, zastúpeného advokátom JUDr. M. F., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16 Co 122/2012 z 21. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 16. mája 2013 doručená sťažnosť P. J., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. F., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej

len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 122/2012 z 21. januára 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

„Žalobou doručenou súdu... 23. 02. 2009, po pripustení jej zmeny – uznesením z 08. 04. 2009, sa sťažovateľ domáhal, aby súd zaviazal jednotlivých žalovaných zaplatiť mu bezdôvodné obohatenie za užívanie nehnuteľnosti – parcely... za obdobie od 23. 02. 2007 do 20. 02. 2009, na ktorej sa nachádza bytový dom... ktorého spoluvlastníkmi sú žalovaní...“

Súd prvého stupňa rozsudkom sp. zn. 15 C 51/2009 z 15. 06. 2012 návrh sťažovateľa zamietol...“

Voči rozsudku súdu prvého stupňa podal... odvolanie sťažovateľ...“

Odvolací súd rozsudkom z 21. 01. 2013 sp. zn. 16 Co 122/2012-337, rozsudok súdu prvého stupňa... ako vecne správny potvrdil...“

Podľa sťažovateľa *«Zriadením vecného bremena podľa § 23 ods. 5 BytZ... nedošlo k vyrovnaniu vzťahov medzi vlastníkmi neoprávnenej stavby – žalovanými a vlastníkom pozemku – sťažovateľom. Špeciálny právny predpis citovaným ustanovením zamedzuje vysporiadavať právny vzťah podľa ustanovenia § 135c ods. 1 ObčZ, odstránením stavby na náklady vlastníka stavby.*

Sťažovateľ sa... domáhal alebo vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie parcely KN-C č. 1506 bytovým domom zo strany žalovaných za obdobie od 23. 02. 2007 do 20. 02. 2009 alebo náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva zriadeným vecným bremenom v prospech žalovaných, na základe ktorého je obmedzený v užívaní parcely KN-C č. 1506 bytovým domom vo vlastníctve žalovaných v období od 23. 02. 2007 do 20. 02. 2009.

Sťažovateľ vo svojom vyjadrení zo 07. 03. 2011 poukázal na rozsudok NS Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 89/2008 z 21. 12. 2009, ktorý v totožnej právnej veci, a to určenia

náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva (a v prípade, keď na pozemku je zriadené zákonné vecné bremeno v zmysle elektrizačného zákona) formou opakujúceho sa plnenia za konkrétne vymedzenú dobu (ročná renta) uviedol, že pre posúdenie uplatneného nároku bolo rozhodujúce, či právna úprava jeho priznanie v žalovanej forme (ako opakujúce plnenie) umožňuje. Právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého v prejednávanej veci nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom ako opakujúce plnenie (rentu) nemožno priznať, považuje dovolací súd za správny a zodpovedajúci zistenému skutkovému stavu. Odvolací súd tento právny záver riadne a presvedčivo odôvodnil. Dovolací súd sa s dôvodmi rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje.

Na doplnenie však uvádza, že v prípade, ak by zákon neriešil zároveň poskytovanie náhrad za vzniklé zákonné vecné bremená, bolo by možné odvodiť poskytnutie týchto náhrad priamo z čl. 20 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, (správne čl. 20 ods. 4), resp. aj z § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý je však len zopakovaním obsahu uvedenej ústavnej normy.

K správnej aplikácii a interpretácii ustanovenia § 128 ObčZ treba uviesť, že odsek 1 tejto právnej normy upravuje podmienky dočasného (prechodného) obmedzenia vlastníckeho práva spočívajúce v použití veci vlastníka, zatiaľ čo odsek 2 sa týka trvalých obmedzení vlastníckeho práva. Kritériá vyplývajúce z odseku 1 o podmienkach obmedzenia vlastníctva na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere sa netýkajú zákonných vecných bremien ako trvalých obmedzení vlastníckeho práva, preto na rozhodovanie o náhrade za tieto trvalé obmedzenia nie sú použiteľné.

Pri nedostatku inej právnej úpravy by právo na náhradu za vzniklé zákonné vecné bremená bolo možné odvodiť aj zo všeobecne uznávaných právnych princípov, ako príkazov na ochranu základných práv a slobôd, teda aj základného práva vlastníť a užívať majetok. A práve na tento nedostatok právnej úpravy v zákone o vlastníctve bytov poukazoval žalobca.

Všeobecné súdy nepochopili zmysel a právny názor uvedený v rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 89/2008 z 21. 12. 2009. Týmto rozsudkom chcel sťažovateľ poukázať práve na to, že ak je zákonné vecné bremeno zriadené bez poskytnutia náhrady, má povinný nárok na poskytnutie náhrady s odkazom na čl. 20 ods. 4 Ústavy SR...

Aj z nálezu Ústavného súdu ČR z 11. 03. 1998 sp. zn. PL. ÚS 41/1997, vo vzťahu k stanoveniu náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva za zriadené vecné bremeno vyplýva, že dotknutý vlastník sa môže domáhať práva na poskytnutie náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva (nie náhrady za zriadené vecné bremeno) priamo s odvolaním na čl. 11 ods. 4 Listiny základných práva slobôd...

Na základe uvedených rozhodnutí máme zato, že vyššie uvedený právny názor sa v plnej miere vzťahuje aj na predmetné konanie, keďže ani BytZ,... neupravuje formu poskytnutia náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva za vzniklé vecné bremeno, tzn. či vlastníkovi pozemku za obmedzenie vlastníckeho práva patrí jednorazová náhrada, či opakované platby vo výške nájomného, či naturálna náhrada a pod..

Je však nesporné, že vlastníkovi pozemku náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva patrí v zmysle ochrany základných práv a slobôd, teda základného práva vlastníť a užívať majetok.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na judikatúru Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu Bratislava... k náhrade – vecného bremena v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z... a... zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove, ktoré sa konalo dňa 10. 01. 2013...

„Bezdôvodné obohatenie vzniká nielen v prípade, ak sa protiprávne rozmnoží majetok obohateného, ale aj vtedy, ak sa doterajší majetok nezmenšil, hoci by mu k tomu došlo, keby bol obohatený plnil svoje povinnosti (porov. R 25/1986).

Niet dôvodu nevzťahovať uvedené pravidlo aj na stav, ak obohatený vrátane verejnoprávneho subjektu využíva pozemok bez právneho dôvodu na účely komunikácie (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Odo 1405/2005 zo dňa 25. 10. 2006, podľa ktorého „povinnosť poskytovať náhradu vlastníkovi pozemku, na ktorom stojí stavba platí pre vlastníka stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom svoje vlastnícke právo využíva. Podstatné nie je ani to, či užívanie stavby prináša zisk“). Primeranú náhradu za bezdôvodné obohatenie v prípade sporu určí súd podľa okolností konkrétneho prípadu. Medzi okolnosti, ktoré môžu determinovať výšku náhrady, patrí aj odplata za užívanie porovnateľného pozemku v odplatných zmluvných vzťahoch.

Zákonom č. 66/2009 Z. z., o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie

územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, došlo s účinnosťou od 01. 03. 2009 k zriadeniu vecného bremena na pozemky zastavané komunikáciami a užívanie pozemkov zastavaných komunikáciami, nie je od účinnosti tohto zákona bez právneho dôvodu.

Uvedený zákon explicitne neupravuje otázku náhrady za zriadenie vecného bremena. Niet však žiadnej zákonnej prekážky na to, aby sa vlastníkovi trpiaceho pozemku zastavaného pozemnou komunikáciou priznala primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena, a to do času, kým sa vlastníkovi neposkytne podľa tohto zákona náhradný pozemok, alebo kým sa neskončí konanie o pozemkových úpravách.“...

Podľa sťažovateľa medzi vecným bremenom v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., a vecným bremenom v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. niet žiadneho rozdielu...

Aj v prípade zriadenia vecného bremena v zmysle § 23 ods. 5 BytZ, nemôžu všeobecné súdy tvrdiť, že:

(i) nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným zákonom podľa § 23 ods. 5 BytZ sa premlčiava,

(ii) náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom podľa § 23 ods. 5 BytZ môže byť iba jednorazová,

(iii) pričom premlčacia doba v danom prípade začala plynúť od okamihu účinnosti BytZ.

Tvrdenie ad (i) nemá absolútne žiadnu oporu v zákone. O tom svedčí nakoniec to, že toto tvrdenie súdy neodôvodnili citáciou žiadneho zákona alebo iného ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu. Odvolateľ poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu ČR, ktorej správnosť nebola vyvrátená, že nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena vzniká až právoplatným rozhodnutím súdu o jej výške, ktoré rozhodnutie má konštitutívne účinky.

Ani tvrdenie, ad (ii), že náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom môže byť iba jednorazová, nemá absolútne žiadnu oporu v zákone. O tom svedčí nakoniec to, že ani toto tvrdenie súdy neodôvodnili citáciou žiadneho zákona alebo iného ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu. Z uvedeného vyplýva, že náhrada môže mať formu jednorazovú, ale aj formu pravidelného plnenia (renty).

Ani z dikcie ust. § 135c ods. 3 ObčZ, ktoré súdy neaplikovali, nevyplýva, že by náhrada za vysporiadanie práv k neoprávnenej stavbe zriadením vecného bremena za náhradu mohla mať jedine formu jednorazovej náhrady. Podľa § 135c ods. 3 ObčZ, súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe. Zákonodarca k pojmu náhrada za vecné bremeno nepriradil žiadne adjektívum.

Aj keby platilo, že nárok na vysporiadanie práv k neoprávnenej stavbe zriadením vecného bremena sa môže premlčať ešte skôr, ako o ňom súd rozhodne podľa § 135c ods. 3 ObčZ, aj tak nemôže názor súdov obstáť.

Náhrada za vecné bremeno je náhrada za obmedzenie vlastníka nehnuteľnosti (v danom prípade pozemku), za obmedzenie jeho vlastníckych práv. Vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 BytZ však nepredstavuje jednorazové obmedzenie vlastníka pozemku, ale trvajúci (kontinuálny) stav. Logicky potom vlastník pozemku zaťaženého vecným bremenom má právo žiadať náhradu za každý deň, po ktorý obmedzenie jeho vlastníckeho práva existuje. Logicky potom premlčacia doba môže začať plynúť najskôr deň nasledujúci po každom dni, v ktorom bol vlastník obmedzený vo svojich vlastníckych právach, pretože až vtedy vlastníkovi môže vzniknúť nárok na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva...

Z uvedeného potom vyplýva, že ak nie je nárok na náhradu za vysporiadanie práv k neoprávnenej stavbe zriadením vecného bremena za náhradu upravený inak (rozhodnutím alebo zákonom), právo vlastníka obmedzeného vecným bremenom na náhradu sa nemôže premlčať úplne, ak vecné bremeno trvá, premlčať sa môžu jedine jednotlivé čiastkové náhrady za konkrétne dni, kedy boli jeho vlastnícke práva obmedzené.

Nakoľko zákon neupravuje náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom ani vo forme jednorazovej náhrady a ani vo forme renty, je potom na vlastníkovi pozemku obmedzeného vecným bremenom, či sa bude domáhať rozhodnutia o jednorazovej náhrade alebo o pravidelnej rente, ak oprávnený z vecného bremena náhradu dobrovoľne neplatí. Uplatní sa režim čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Vlastník pozemku zaťaženého vecným bremenom sa potom môže kedykoľvek počas existencie vecného bremena domáhať nielen náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva za minulé

obdobia (do rozhodnutia súdu), ale aj úpravy povinnosti platiť náhradu pro futuro, a to ako vo forme jednorazovej náhrady (pričom sa zohľadní to, čo sa vlastníkovi priznalo za minulé obdobia), tak aj vo forme renty. V prípade jednorazovej náhrady získava vlastník nárok na okamžitú platbu, avšak spravídla v nižšej výške, než akú by získal v prípade renty. V prípade renty získa vlastník nárok na pravidelné platby, ale za celé (skutočné) obdobie trvania obmedzenia vlastníckeho práva.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že odvolací súd v žiadnom prípade nemohol zamietnuť žalobu sťažovateľa z dôvodu že „finančný nárok žalobcu nie je možné posúdiť ani ako nárok z titulu bezdôvodného obohatenia, keďže pri takomto nároku by žalovaní museli užívať pozemok žalobcu bez právneho dôvodu. Žalovaní majú tento právny dôvod, a to práve vznikom už spomínaného zákonného vecného bremena, a preto sa nejedná ani o nárok z titulu bezdôvodného obohatenia...

Európsky súd pre ľudské práva pri rozhodovaní v obdobných prípadoch berie do úvahy faktory ako je neposkytnutie žiadnej náhrady v prípade zásahu do práva na majetok, ktorý sa nemohol celkom úplne postaviť na roveň zbavenia majetku (prípád Chassagnou v. Francúzsko, rok 1999-III), a primeranosť rozsahu kompenzácie (prípád Akkusová v. Turecko, rok 1997-IV), Primeranosť rozsahu kompenzácie skúmal Európsky súd pre ľudské práva aj v prípade Urbárska obec Trenčianske Biskupice v. Slovenská republika, rok 2007, sťažnosť č. 74258/01.

Európsky súd pre ľudské práva skonštatoval porušenie článku 1 Protokolu č. 1 v prípadoch, keď sa zmluvné strany Dohovoru pomocou vykonávania zákona pokúsili vyhnúť povinnosti a nebola zachovaná spravodlivá rovnováha.

S odkazom na vyššie uvedený rozsudok ESĽP, v prípade Urbárska obec Trenčianske Biskupice v. Slovenská republika má sťažovateľ za to, že aj „0,- EUR“ náhrady, ktorú mu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva priznal porušovateľ – zamietnutím jeho žaloby, je v rozpore s článkom 1 Protokolu č. 1...

V tomto konaní všeobecné súdy interpretovali a aplikovali právne normy tak, že sú zjavne protirečivé, popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky a sú v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti.

Všeobecné súdy boli povinné vysporiadať sa so všetkým, čo v priebehu konania vyšlo najavo, aplikovať ústavne súladne interpretované právne normy platného práva. Právo

na spravodlivý proces o. i. vyžaduje, aby rozhodnutie súdu bolo odôvodnené. Súdy svojim konaním založili nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia a jeho protiústavnosť. Pokiaľ nie sú zrejmé dôvody rozhodnutia, ide o svojvôľu, pričom zásada právneho štátu svojvôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje (nálezy Ústavného súdu ČR, sp. zn. III. ÚS 183/03, I. ÚS 74/06, III. ÚS 529/06, I. ÚS 2568/07)...

Ústavný súd SR nálezom sp. zn. IV. ÚS 70/2011 z 23. 06. 2011, v analogickej (skutkovo i právne) veci zrušil rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 1 Co 12/2010 z 21. 04. 2010, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 29 C 316/2007 do sumy 33.328,- EUR a v odôvodnení uviedol:

„V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil ako vecne správny právny záver prvostupňového súdu, že nárok sťažovateľa voči žalovanému z titulu bezdôvodného obohatenia do sumy 33 328 € s príslušenstvom je nedôvodný. Krajský súd sa s argumentáciou sťažovateľa vysporiadal tak, že mu v tejto časti nepriznal súdnu ochranu. Vecnú argumentáciu sťažovateľa i samotný jeho nárok vo vzťahu k parcelám č. 1506 až č. 1511 posúdil iba s poukazom na § 23 zákona o vlastníctve bytov (o vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech vlastníkov bytov nachádzajúcich sa v bytových domoch postavených na uvedených parcelách), pričom v odôvodnení sa vôbec nezaoberal dôsledkami, ktoré z takéhoto právneho posúdenia uplatneného nároku sťažovateľa vyplývajú [otázka nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníka pozemku zriadeným zákonným vecným bremenom, ktorá má nepochybne aj ústavnú relevanciu (pozri čl. 20 ods. 4 ústavy)]“.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo Petra Jarkovského vlastníť majetok, podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16 Co 122/2012 z 21. 01. 2013, porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21. 01. 2013 sp. zn. 16 Co 122/2012, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na dalšie konanie.“

II.

Podľa č. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlasena spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa . 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (dalej len „zákon o ústavnom súde“).

ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každu sažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, i dôvody uvedene v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na dalšie konanie. Podľa tohto ustanovená sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú nalezitosti predpisane zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podane niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podane oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie rozlišuje okrem iného aj osobitnú kategóriu návrhov, ktorými sú návrhy „zjavne neopodstatnené“. Týmto zákon o ústavnom súde v záujme účelnosti a procesnej ekonomie poskytuje ústavnému súde príležitosť preskúmať v štádiu predbežného prerokovania sťažnosti (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde) možnosť jej prípadného odmietnutia jednak na základe obsahu namietaných právoplatných rozhodnutí, charakteru namietaných opatrení alebo iných zásahov, ktorými malo dôjsť k porušeniu základných práv alebo slobôd navrhovateľa a z nich vyplývajúcich skutkových zistení, a jednak tiež na základe argumentácie, ktorú proti nim sťažovateľ v návrhu uplatnil.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 300/08).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu.

Podľa sťažovateľa krajský súd napadnutým rozsudkom porušil ním označené základné a iné práva nesprávnou aplikáciou právnych noriem a nedostatočným odôvodnením.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa zaoberal jej opodstatnenosťou v naznačenom smere, predovšetkým skúmajúc možnosť preukázania príčinnej súvislosti medzi namietaným rozsudkom a základným právom upraveným v čl. 46

ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľ v sťažnosti namietal. V nadväznosti na to posudzoval opodstatnenosť námietok sťažovateľa, pokiaľ ide o ťažiskové časti odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu vedúceho k požiadavke vyslovenia porušenia jeho označených práv.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Vo vzťahu k všeobecným súdom ústavný súd nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom

zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (m. m. I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999).

Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Z týchto hľadísk potom ústavný súd posudzoval rozsudok krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“).

O žalobe sťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 15 C 51/2009 z 15. júna 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“). Okresný súd v relevantnej časti rozsudku uviedol: «Je nesporné, že na tunajšom súde prebiehal väčší počet súdnych konaní

kde žalobca sa domáhal uloženia povinnosti žalovaným ktorí bývajú v obytných domoch postavených na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu aby mu zaplatili za užívanie nehnuteľnosti, ktoré sú jeho vlastníctvom. Súd sa oboznámil s rozhodnutím Okresného súdu Prešov č. k. 12C 267/2008-153 zo dňa 22. 6. 2010 kde žalobca ako vlastník nehnuteľnosti v kat. úz. P. zapísaných na LV č. 13522 okrem iného parcely KN-C 1510 – zastavaná plocha a nádvoría o výmere 215 m² a na tejto nehnuteľnosti bytový dom súp. č. 5318 sa domáhal uloženia povinnosti vo vzťahu k žalovaným v 1. a 2. rade spočívajúcej v zaplatení sumy 15.046,73 Eur vo všeobecnej hodnote vecného bremena a v rovnakej sume aj vo vzťahu k žalovaným v 3. a 4. rade, v 5. rade, v 6. a 7. rade. Žalobu odôvodnil totožnými dôvodmi ako aj v tomto konaní. Súd rozhodol dňa 22. 6. 2010 tak, že žalobu žalobcu zamietol s odôvodnením, že nárok finančnej náhrady je premlčaný potom, ako vlastník pozemku mal možnosť domáhať sa náhrady za zriadené vecné bremeno podľa zák. č. 182/1993 Z. z., kedy premlčacia doba začala plynúť dňom 1. 9. 1993 a márne uplynula 1. 9. 1996. Povinný z vecného bremena vzniesol námietku premlčania. Po podanom odvolaní rozhodol dňa 27. 6. 2011 Krajský súd Prešov č. k. 18 Co 10/2011-224 tak, že potvrdil rozsudok súdu I. stupňa s odôvodnením, že finančná náhrada za vecné bremeno je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Bolo preto vecou pôvodnej vlastníčky, či si nárok na túto finančnú náhradu uplatní, alebo nie. V zápornom prípade nárok neprechádza na nového majiteľa ako kupujúceho. Na nového vlastníka prešlo aj obmedzenie spočívajúce v trpení zákonom zriadeného vecného bremena k predmetnému pozemku. Náhrada na zaplatenie odplaty za užívanie vecného bremena vznikla iba pôvodnej vlastníčke (M. J.) a takýto záver vyslovil aj Krajský súd v Prešove v rozsudku 3 Co 165/2008 zo dňa 22. 4. 2009 prejednávajúci odvolanie voči rozsudku súdu I. stupňa 25C 196/2007 z 23. 6. 2008 vo vzťahu k uplatneniu totožného práva. S týmto záverom sa stotožnil aj Ústavný súd SR v uznesení III. ÚS 13/2010-24 zo dňa 20. 1. 2010. Odvolací súd sa vznesenou námietkou premlčania ani nezaoberal, pretože jej posudzovanie by bolo namieste len za predpokladu, keby žalobcovi toto právo vzniklo. Aj s týmto rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č. k. 18 Co 10/2011-224 sa stotožnil Ústavný súd SR, ktorý rozhodol uznesením I. ÚS 1/2012-17 zo dňa 11. 1. 2012 tak, že sťažnosť sťažovateľa (žalobcu) odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd vyslovil, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha

Ústavného súdu SR sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s Ústavou SR alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Keďže namietaným rozhodnutím Krajského súdu nebolo porušené právo zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (resp. čl. 36 ods. 1 Listiny) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru (bod 18) nemohlo dôjsť ani k porušeniu práv zaručených čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 11 ods. 1 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu. Vzhľadom na to Ústavný súd SR odmietol sťažnosť žalobcu ako neopodstatnenú.

Podľa § 1 zák. č. 182/1993 Zb., tento zákon upravuje spôsob a podmienky nadobudnutia vlastníctva bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, práva a povinnosti vlastníkov týchto bytových domov, práva a povinnosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ich vzájomné vzťahy a práva k pozemku. Tento zákon sa nevzťahuje na byty osobitného určenia) okrem bytov stavebne určených na bývanie ťažko telesne postihnutej osoby, najmä bezbariérový byt, byty v domoch osobitného určenia, byty v domoch určených podľa schváleného územného plánu na asanáciu a na predaj bytov v rodinných domoch, ktoré majú len jeden byt. Ustanovenia osobitných predpisov o podmienkach nadobudnutia nehnuteľného majetku devízovými cudzozemcami nie sú týmto zákonom dotknuté.

Podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Zb., ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapíše do katastra nehnuteľností.

Podľa § 135 c) OZ, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“). Pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, prikáže ju súd za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, pokiaľ s tým vlastníkom pozemku súhlasí. Súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe.

Vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim, upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Zároveň však majú aj súkromnoprávny prvok. Vecné bremeno totiž charakterizuje občianske právo ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť,

niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim nie je úplne totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou úpravou právnych predpisov, avšak nejedná sa o komplexnú úpravu, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Pokiaľ teda tieto špeciálne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou úpravou občianskoprávnou. Preto aj keď v danom prípade zákon č. 182/1993 Z. z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné v tejto súvislosti vychádzať aj z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku v ustanovení § 135 c) ods. 3.

Finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné vecné bremeno vzniká „in rem“ vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne u každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová a teda nemá charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Tento nárok je teda len jeden a podľa názoru súdu má ho len ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý túto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena. V danom prípade v čase účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z. Ďalší vlastník zaťaženej nehnuteľnosti v danom prípade žalobca už nadobudol pozemok aj s vecným bremenom.

Medzi žalobcom a žalovanými existuje právny dôvod ktorý založil právo na užívanie pozemku žalovanými, toto právo vyplýva priamo zo zákona, preto nie je možné hovoriť o bezdôvodnom obohacovaní sa žalovaných na úkor žalobcu.

Žalobca má pravdu ak tvrdí, že právny režim vecných bremien zriadených na základe zákona sa v otázkach neupravených špeciálnymi verejnoprávnymi predpismi riadi všeobecnou občianskoprávnou úpravou. To však neznamená, že žalobca okrem jednorazovej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva osobe zo zákonného vecného bremena má nárok aj na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti ktorá je jeho vlastníctvom. V tomto smere je právna úprava jednoznačná keď hovorí o jednorazovej náhrade za obmedzenie vlastníckeho práva. Čo však špeciálna právna

úprava nerieši, sú bližšie nešpecifikované náklady ktoré vlastníkovi nehnuteľnosti môžu vzniknúť v budúcnosti. Sú to napr. náklady na údržbu či opravy vecným bremenom zaťaženej veci a v takomto prípade ak vzniknutú situáciu nerieši špeciálny predpis, je možné aplikovať všeobecnú občianskoprávnú úpravu. Tak to judikoval napríklad Najvyšší súd ČR v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1357/2009.

V predmetnom konaní však bolo nepochybne preukázané, že žalobca sa stal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti na ktorej sa nachádza bytový dom vo vlastníctve žalovaných v roku 2007, avšak už s obmedzením spočívajúcim v zákonom zriadeným vecným bremenom ktoré na neho prešlo od pôvodnej vlastníčky M. J. Tejto zároveň vzniklo právo na náhradu za vecné bremeno. Súd sa preto ani nezaoberal vznesenou námietkou premlčania, pretože táto bola pre uplatnený nárok irelevantná, keďže žalobcovi vôbec nevzniklo právo na zaplatenie náhrady za zriadenie zákonného vecného bremena.»

O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom, ktorý v relevantnej časti odôvodnenia uviedol: „Prvostupňový súd správne zistil skutkový stav, správne z neho vyvodil právne závery a vo veci aj správne rozhodol. Z tohto dôvodu odvolací súd na odôvodnenie súdu prvého stupňa v plnom rozsahu poukazuje a iba na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dodáva:

Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od právneho názoru v obdobných právnych veciach vyslovených v rozsudkoch Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co 165/2008 zo dňa 22. 4. 2009 a sp. zn. 18Co 10/2011 zo dňa 27. 6. 2011 a ani odvolacie námietky žalobcu ho o tom nepresvedčili.

V prvom rade odvolací súd poukazuje na to, že vlastníkovi pozemku patrí náhrada za nútené obmedzenie pozemku, avšak aj táto ochrana sa musí poskytnúť v medziach zákona.

Z tohto pohľadu sa odvolací súd stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že je nepochybne preukázané, že žalobca sa stal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti na ktorej sa nachádza bytový dom vo vlastníctve žalovaných v roku 2007, avšak už s obmedzením spočívajúcim v zákonom zriadeným vecným bremenom ktoré na neho prešlo od pôvodnej vlastníčky M. J. Tejto vzniklo právo na náhradu za vecné bremeno.

V tomto smere odvolací súd poukazuje na konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 1/2012 zo dňa 11. 1. 2012, v zmysle ktorého nie je možné ustáliť prvky arbitrárnosti v závere, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva patrilo iba tomu subjektu, ktorý bol vlastníkom vecným bremenom zaťaženého pozemku v momente vzniku vecného bremena, a nie sťažovateľovi (žalobcovi), ktorého súd nepovažoval za aktívne vecne legitimovaného v súvislosti s uplatnenou peňažnou pohľadávkou, pretože za legitimovaného považoval iba predchádzajúceho vlastníka (právneho predchodcu sťažovateľa)

Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, že sa súd prvého stupňa nesprávne posudzoval to, čo bolo predmetom konania, s touto odvolacou námietkou odvolací súd nesúhlasí a to z týchto dôvodov.

Všeobecné náležitosti podania určuje ustanovenie § 42 ods. 3 O. s. p. Pre návrh na začatie konania Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 79 stanovuje ďalšie náležitosti, uvedenie ktorých je nevyhnutne potrebné, aby súd mohol návrh prejednať a vecne (meritórne) o ňom rozhodnúť. Okrem inému musí návrh na začatie konania musí obsahovať konkrétny návrh výroku rozhodnutia, obsahujúci rozsah uplatneného nároku. Údaj o tom, čoho sa navrhovateľ domáha (tzv. petit) musí byť presný, určitý a zrozumiteľný. Súd totiž musí presne vedieť, o čom má konať a rozhodnúť, pretože, s výnimkou uvedených v § 153 ods. 2 O. s. p., nesmie účastníkom prisúdiť viac, než to, čoho sa domáhajú, ani účastníkom priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, ako sú navrhované. Presný, určitý a zrozumiteľný petit návrhu nie je vyjadrením iba formálnych náležitostí návrhu, ale je aj nevyhnutným predpokladom toho, aby. súdne rozhodnutie bolo (z materiálneho hľadiska) vykonateľné a aby nastali právne účinky, ktoré žalobca podaním návrhu sledoval (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 2. 2012, sp. zn. 4 Cdo 144/2011).

Uplatnený nárok zo strany žalobcu odôvodnil tým, že zriadením vecného bremena nedošlo k vyrovnaní vzťahov medzi účastníkom neoprávnenej stavby a vlastníkom pozemku a s poukazom na Listinu základných práv a slobôd, Ústavu Slovenskej republiky, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd má nárok na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva. Uplatnil si preto voči žalovaným vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti (§ 451 ods. 1 OZ). Na pojednávaní dňa 13. 10. 2011 žalobca

uviedol, že sa domáha náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva. Napokon v podanom odvolaní žalobca uviedol, že predmetom konania sa domáha vydania náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo výške primeraného nájomného za obdobie od 23. 2. 2007 do 20. 2. 2009 z dôvodu, že na pozemku, ktorý je vo vlastníctve žalobcu stojí bytový dom vo vlastníctve žalovaných v 1. až 8. rade.

Občianske súdne konanie je ovládané zásadou *iura novit curia* (práva pozná súd). Účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval; Súd, tak skúmaj, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené. Ak účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú (porov. uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 22. 09. 2010, sp. zn. 5 Cdo 196/2009).

Súd prvého stupňa k uvedenému dôsledne pristúpil a správne konštatoval, že okrem jednorazovej odmeny za obmedzenie vlastníckeho práva zo zákonného vecného bremena, vlastníkovi pozemku nepatrí aj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za jeho užívanie. Žalobcom uplatnený nárok je nárokom z titulu bezdôvodného obohatenia, bez ohľadu na to, ako uvedený nárok žalobca sám pomenuje. V tomto prípade náhradou za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme primeraného nájomného, je uplatnením nároku z titulu bezdôvodného obohatenia.

Pokiaľ žalobca nárok na finančnú náhradu uplatňoval ako bezdôvodné obohatenie, odvolací súd poznamenáva, že finančný nárok žalobcu nie je možné posúdiť ani ako nárok z titulu bezdôvodného obohatenia, keďže pri takomto nároku by žalovaní museli užívať pozemok žalobcu bez právneho dôvodu. Žalovaní majú tento právny dôvod, a to práve vznikom už spomínaného zákonného vecného bremena, a preto sa nejedná ani o nárok

z titulu bezdôvodného obohatenia (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co 165/2008 zo dňa 22. 4. 2009).

Napokon odvolací súd poukazuje na nepochopenie odôvodnenie súdu prvého stupňa zo strany žalobcu, ktorý poukázal na to, že prvostupňový súd nemohol zamietnuť žalobu z dôvodu premlčania. Prvostupňový súd sa totiž s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti nezaoberal vznesenou námietkou premlčania.

Odvolací súd však napriek tomu poukazuje na to, že za situácie, ak vecné bremeno žalovaných v 1. až 8. rade v danom prípade vzniklo na základe osobitného zákona, žalobca by sa teda mohol od žalovaných domáhať vyplatenia náhrady za vecné bremeno. Takáto pohľadávka žalobcu (právneho predchodcu žalobcu) mohla vzniknúť najneskôr od doby účinnosti zákona o vlastníctve bytov č. 182/1993 Zb., teda od 1. 9. 1993 a premlčuje sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Premlčacia doba v danom prípade Uplynula 1. 9. 1996 a žaloba žalobcu bola podaná na súd dňa 23. 2. 2009. Žalobcovi by ani z tohto dôvodu nebolo možné priznať uplatnenú pohľadávku, ktorej premlčanie namietali žalovaní v 1. až 8. rade (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 506/2011 zo dňa 3. 11. 2011).“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd zrozumiteľným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozsudok okresného súdu, ktorý žalobu sťažovateľa zamietol, potvrdil. Podľa ústavného súdu postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu ani analogické právo na spravodlivé súdne konanie. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu nevykazuje všeobecný charakter, naopak, krajský súd primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na podstatné odvolacie námietky sťažovateľa.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou

zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto konštatuje, že ním nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je preto daná len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Ústavný súd ďalej pripomína, že jeho primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad

právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu je ústavne akceptovateľný alebo či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Je potrebné uviesť, že sťažovateľ sa na ústavný súd obrátil už viackrát, pričom rozsudky krajského súdu, proti ktorým sťažnosť smerovala, boli založené v podstate na rovnakom právnom názore, aký vyslovil krajský súd v napadnutom rozsudku. Všetky sťažnosti boli odmietnuté ako zjavne neopodstatnené, a to uzneseniami sp. zn. I. ÚS 1/2012, sp. zn. II. ÚS 506/2011 a sp. zn. III. ÚS 13/2010, na ktoré okresný súd aj krajský súd vo svojich rozsudkoch odkázali a na ktoré odkazuje aj ústavný súd.

Ústavný súd vo vzťahu k množstvu rozhodnutí všeobecných súdov, Ústavného súdu Českej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými sťažovateľ odôvodňuje svoju sťažnosť, uvádza, že právne názory v nich vyjadrené nie je možné aplikovať na jeho prípad, pretože nejde o skutkovo a právne totožné veci a mnohé citácie z týchto rozhodnutí sú iba vytrhnuté z kontextu celého rozhodnutia.

Vo vzťahu k nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 70/2011-46 z 23. júna 2011, ktorým ústavný súd rozhodoval o inej sťažnosti sťažovateľa, je potrebné uviesť, že dôvodom zrušenia rozsudku krajského súdu citovaným nálezom bola skutočnosť, že krajský súd sa v odôvodnení nezaoberal nárokom na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníka pozemku zriadeným zákonným vecným bremenom. Z citovaného nálezom však v žiadnom prípade nemožno vyvodit', že sťažovateľovi takýto nárok vznikol.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 112/05).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Ústavný súd konštatuje, že v danej veci nie je dôvod, aby odlišne posudzoval aplikovateľnosť čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

V súvislosti s namietaným porušením čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd odkazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej základné právo zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy (čo v celom rozsahu platí, pokiaľ ide o právo zaručené v čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) zahŕňa požiadavku minimálnych garancií procesnej povahy ustanovených

priamo v označenom článku ústavy, ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), a taktiež zahŕňa požiadavku spravodlivosti súdneho konania [čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. napr. I. ÚS 23/01, III. ÚS 328/05)].

Ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a právo vyplývajúce z čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2013